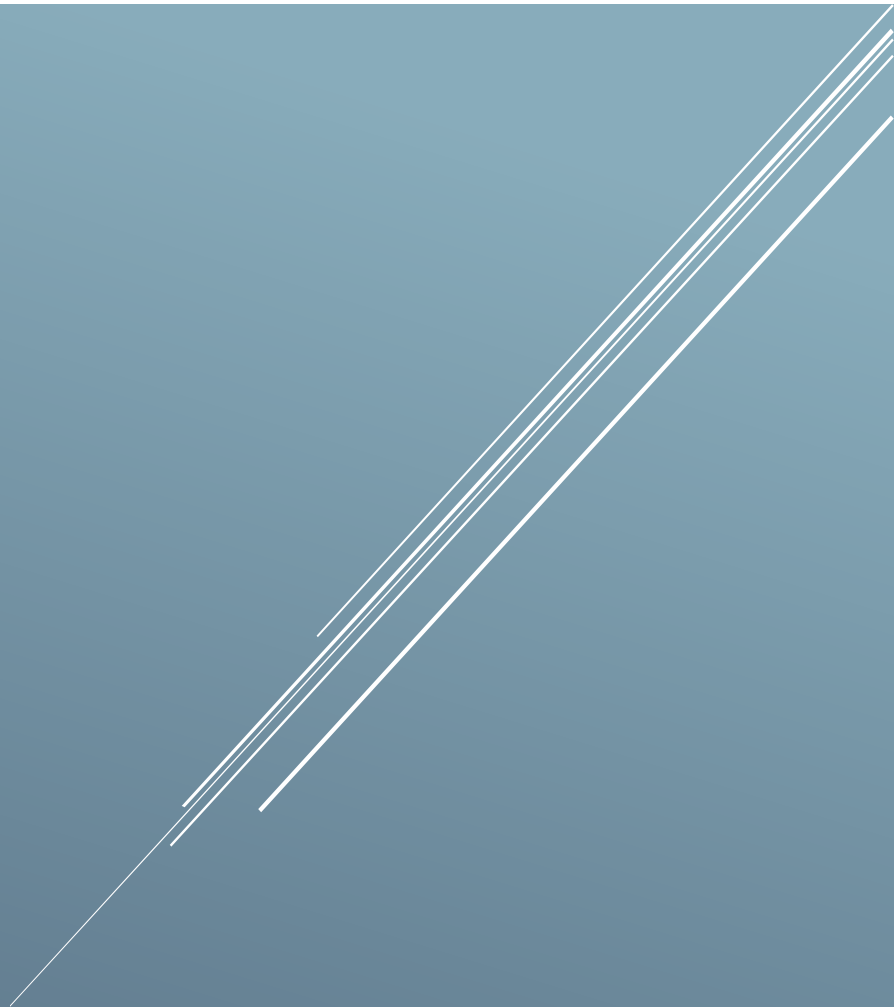

MIRALL TRENCAT

Pere Mulet Cerdà – Narració Curta

El cel s'obriria entremig dels nnúvols, deixant al descobert un mirall. D'un segon a l'altre, el mirall s'esberlaria en mil bocins. Bocins que es repartirien per diferents indrets per l'efecte de l'atzar i la gravetat. Alguns dels personatges d'aquesta història se'ls anirien trobant. El cosí Ceri en trobaria un bocí més aviat petit, amb algunes punxes i escaires esmolats. Se'l col·locaria al pit, amb el reflex mirant enfora. Així, qualsevol persona que s'hi posés al davant veuria una part de si mateix duplicada. De la mateixa manera, en Joan (marit), l'Emma (germana) i la Rosa (mare) se'n quedarien un trosset una mica més gros cadascú. També se'l penjarien al pit, reflectint a qui se'l mirés. En Martí (fill únic), el més jove de tots ells, se'n quedaria el tros amb la forma més bonica, el que retornaria la millor llum. Tot això passaria si la metàfora del mirall trencat fos realitat.

(A la sala principal)

Deu ni dó, com ens hem de veure... n'hi ha alguns que ni siquiera sabia q'eren de la família. Suposo que tu sí que els hi posaries cara, si els poguéssis veure. Alguns es posen al dia de tant temps que fa que no es veuen, apa que se'n recordaran quan tornin a coincidir... I mira els més petits, quina gràcia, pobres. Xerren fluixet, imitant el silenci dels demás, i s'entretenen sense molestar fent ballar les cames per sota de la cadira... es deuen pensar qui-sap-què que estigui passant. Que és un dia estrany. Però per les cares, a més d'estrany, dolent. Que quan ens ajuntem tots els cosins ja se sap, que re de bo. Si molts no venen ni per Nadal i ni s'esforcen en posar cap excusa. Ai mare.. i tu sempre mirant cap un'atra banda... En fin.

Tot i q'és evident que algun d'aquests adolescents està aquí per compromís, això ja ho sé, i potser algun adult també... tot i això, te'n faries creus de la gent que ha vingut, mare. Tu que sempre has'nat a tots els funerals dels qui, poc o molt,

‘vies conegut pensant que ningú faria el mateix per tu. Doncs apa, tant temps sembrant, avui reculls. Si fins i tot vas’nar a-a-a al d’aquell tiu... com es feia dir... en Miquellet, el de la fruiteria que no’nàvem, simplement perquè creies que la seva era una feina respectable. Però no, al teu funeral sempre deies q’hi correria l’aire... Doncs goita, que de tan ple hi ha gent esperant a fora i tot. Com sardines!

Heus que ha vingut el cosí Ceri i tot. No hi ha déu com la mort per xarbotar consciències... tant de temps cuidant’el a les tardes de petit i ho deu’ve vist com una força major per retrobar a la família. La veritat és que qui’l vegi estarà segur que és el q’està més afectat. I no dic pas que no li hagi sabut greu, eh, que t’hagis mort. I dò, està clar que n’hi deu ’ver sabut. Però és que no és avui que està aixins, és que ell és aixins, coi! Dia sí i dia també. Sembla com si perdre el somriure li hagués fet perdre també la pressa de recuperar-lo. Mita’l, assegut, despeninat, amb cara de ‘ver-se deixat l’ànima en ves-a-saber quina cosa i vestint sempre de color gos com fuig. No sé si ens hem trucat mai, però posaria la mà al foc q’és d’aquells que fa la veu trista per telèfon. Que a mi oli també m’hi ha caigut, eh, tot va a temporades... però anem marxant amb la millor cara... Si a mi el que més m’amoïna no és pas que faci aquesta cara sempre. Amb això, mira, mitja paciència. El que em fot és que no sé què coi li ha fet tot aquest mal que porta! Si com a mínim obrís boca de què li passa... Però noi, els anys passen i la pena se li acumula. I no et pensis que no ho veiem, eh, que també li fot una mica de morro a l’assunto... Que quan ‘viem de gestionar allò del garatge amb el notari i aquell munt de paperassa perquè el tiet no va deixar testament, mil peles a qui’l trobés! Però goita, fins que tu no t’has mort, sempre li has tingut un plat calent i lo que fes falta... Si és que no hi ha com ‘ver viscut una guerra... Jo, en canvi, cada cop que veig tot això, que li fot morro vull dir, em bull la sang. I li diria

tot eh, sense deixar-me ni un pèl ni una coma. Ai déu si me'n sortiren de paraules dolentes, de tant temps que les acumulo. I després em sabia greu, de cruel que hauria estat, però és que em deixa un mal cos cada cop q'hi penso que...

(Sospira i fa que no amb el cap. Algú li agafa l'avantbraç per a què es giri. És l'Emma)

-(...)

-Ah, ets tu. Bé, bé, ara millor...

-(...)

Si...Ha sigut tot tan ràpid...

-(...)

-Suposo que tens raó... però això demana temps.

-(...)

-Si, oi? Primer ell i ara ella...

-(...)

-Tu també encara els sents? Tu també encara els notes... a prop?

-(...)

(Se'n va)

Mita, en això d'en Ceri, la meva germana m'hi dón mil voltes. Ella sí que en sap de ser comprensiva. Amb ell i amb tot el dolor del món. Saps què? Que sense ella estic segura que els Nadals a partir d'ara serien freds i tristos, si és que hi serien. Però amb ella a la família encara tenen una oportunitat de sobreviure. La

veritat és que l'Emma ho fa sovint, això d'inspirar als demés amb els seus actes de bona fe. És com si a vora seu tots ens tornéssim una mica més bones persones, oi que m'entens? Que no només ho dic jo eh, que a vegades m'he trobat algun company seu de feina i ho tenen encara més clar que jo, que s'ha guanyat el cel i més.

Mita, fa una estoneta, no crec que te n'hagis 'dat conte, ni els cosins, ni l'Emma ni jo hi érem. Estàvem a la sala d'aquí redere. Que, per cert, ja els hi val. No vegis quin fred q'hi fotia i que poques cadires i quin poc espai i... Ni que la gent s'estimés de dos en dos! Que amb el que arriben a cobrar per fotre gent al foc ja els hi val no acollir-te una mica millor... Au, quatre carmels, un us-acompanyo-en-el-sentiment inaugural de pa sucat amb oli i apa, a parlar de calés, que és el que volen. Ja m'agradaria veure'ls en un tràngol d'aquests en ells. Poc que es deuen estudiar pas el cas del dia... En ells tan se'ls en dóna mort per suïcidi com escanyussament amb un fil de pernil, que caixa o pot te'l cobren igual. Que, ojo, no dic pas que t'hagin de fer teràpia tampoc, però un "estic segur que era una persona molt estimada" o "si hi ha alguna cosa en què us poguem ajudar" ja fa de més bon arranque, coi... Total, a lo que anava. Que tots estàvem desmenjats de paperassa i de decidir si roure o faig. Però ella ha respirat fort, ha empassat saliva i, amb els cotxes sobre la taula, s'ha ventilat tot el que havia per dir-hi. N'ha tingut prou amb els nostres silencis i vinga-vales per resoldre-ho tot en un moment. Si n'ha fet, de via! I no és pas que estigui més serena que ningú, que jo l'he vist fent temps a la finestra cada cop que li rajaven els ulls... però sé q'ho fa per nosaltres, de cor, perquè tot això no ens'e suposi un dalatabaix. Sort en tenim, de l'Emma, que ens fa sentir a tots que som un. I que tal com et mira, passi lo que passi, et tornes valenta d'una revolada. És igual que t'hagin passat

per sobre cent elefants, que per pebrots li tornes la mirada i tires endavant. I tu ja ho saps, què és això d'arremangar-se i tirar endavant, eh, mare? Què t'he d'explicar... Dons la meva germana ho té, això; em fa sentir més valenta que cap atre.

(A la vora seu, el seu fill)

-(...)

-Digues, Martí

-(...)

-Ara? Però si ara farem la cerimònia i la música i...

-(...)

-Sí, sí, d'acord. Si creieu que ja està tot dit i fet, aneu. Però no molt lluny eh, sense arribar al poble, que es farà fosc. I doneu-li la mà tota l'estona.

-(...)

(Li fa un petó al front i l'acomia passant-li la mà per l'esquena)

Aiii, en Martí... Com hi ha déu! Tu creus que ara m'ha de dir que se'n van a dar el volt amb els cosins? Que lo important ja t'ho ha dit en vida, que ara li toca recordar-te, no enterrar-te. Ale, i què li dius, ara? Sempre té un argument que et desmunta. I posaria la mà al foc que és idea seva, això de dar el volt, clar, de qui sinó? Qui li ha manat ser i pensar diferent fins i tot el dia del teu funeral? És que no hi ha com ser jove, de veritat... Sí, ja sé què em diries ara, mare, que jo també ho vaig ser, de rebel, molts anys. Potser masses. I, de fet, aquesta part no la tinc enterrada del tot, només una mica adormideta. Això del sentit crític, el plantejar-se les coses que venen de la mà d'un perquè-sí... Ui, quina ràbia li tenia als teus

perquè-sis... Era lo que més m'encenia! On m'ho he deixat perdre, tot això, mare...? Doncs aquesta part de mi, tot això que tenia de rebel i d'ingovernable, és com si se m'anés despertant per dintre quan el veig en ell que fa aquestes coses tan decidit i torejant a tot déu que li posa pegues. Se'm desperta com una màgia de dins la panxa que puja a saludar-me i em ve per somriure per sota el nas. I a vegades m'he de fer la seriosa i marcar-li el camí. Fer de mare, vaja. Però quan penso que jo faria el mateix em ve un no-sé-què que em dic: a la merda! Si se l'ha de fotre, que se la foti, ja n'apendrà de mesurar-se. Jo també vaig haver d'aprendre'n, que prou que ho sé que de petita no era gaire assenyada, però valenta... i dò, si ho era! Però és que ell fins en això em supera.

El teu nét és com si 'gués 'gafat lo bo de mi i lo bo del seu pare, saps? Mira, avui mateix, aquest matí, l'he vist amb el mòbil i li he preguntat: "Què remenes?" i m'ha dit q'estava penjant alguna cosa a l'Instagram. I li he demanat que quina cosa i m'ho ha deixat 'nar, així, tal com raja, amb aquesta naturalitat que té. Es veu que ha penjat una foto en què explicava que se li 'via mort algú important i que deixaria d'estar operatiu un temps. I a demés no sé com s'ho ha fet 'nar que hi ha afegit que no hi ha cap motiu per amagar-se'n, que de la mort també se n'ha de parlar i no sé què més d'una mas-cu-li-ni-tat frà-gil o què hi sé jo. I ben convençut que m'ho explicava. Doncs allò q'et deia abans, que m'hi he vist ben emmirallada... I mira que amb això de les reds socials sempre m'hi he posat de cul jo, eh. I més des que ens van explicar a l'escola allò de la dopamina, que es veu que fa que ens hi amorrem. Però goita, on hi ha vida hi ha esperança.

I tot i que es faci l'adult, sort en tinc que, de tant en tant, també es deixa cuidar. Amb un suquet de rap, per exemple. O quan li faig els teus canelons o amb algun seu-que-ja-t'ho-porto i aquestes petites coses, que són les bones. Saps què em

regira l'estómac i em posa la pell de gallina? Que en ell li faig de tu, mare. O ho intento. I no hi ha dia que no pensi en què faries tu per educar-lo millor i en què m'estic endescuidant de dir-li. Però això d'educar un fill va com va, un dia es fa com es vol i, al següent, com es pot. I àpali, qui dia passa any empeny. Però tot i això, amb ell em sento adulta i responsable, oi que m'entens? Que això de ser mare et fa créixer a marxes forçades. Què carai, n'estic orgullosa de mi, conxo! És que ho donaria tot per ell, eh, fins la vida! Me'n faig creus de com et pot canviar això de dur una vida. I ja em podrien xuclar la sang fins l'última gota que el seguiria estimant amb més amor del que sé dir. Més que a ningú... Com són les paraules, eh? "Ningú", amb accent, perquè quedi clar.

(Es queda uns segons més vetllant la seva mare i la tornen a interrompre. Ara, el seu marit)

-(...)

-Ah, gràcies amor. Fa estona que tenia la boca seca i no li he fet cabal.

-(...)

-No, gràcies, estic bé.

-(...)

-Sí, ves a saludar, jo em quedaré una estoneta més aquí

(Abans de marxar, li deixa un petó i una carícia que li dibuixen un somriure humil)

Mira, que els funerals són ben plens de pena no és cap secret, però també és cert que són moments per agrair tot lo que tenim. No creus, mare? Ara feia uns dies que amb en Joan discutíem sovint. Petites coses, no res important, però ja és més del que una voldria. No sé si és perquè fa mesos que no passem temps

a soles o perquè quan sí q'ho estem, de sols, ho donem tot per sabut... però no estàvem del tot bé. I clar, que m'ensumés que et quedava un fil de vida, no ajudava...

Fins que aquest matí ho he tornat a veure clar. Sé q'ell no ha canviat i que jo tampoc. Seguim sent els mateixos q'es van casar a Binibeca, dient q'ens estimàvem sota el sol de setembre. Amb ell sempre m'he sentit desitjada i escollida. Constantment. M'empeny més amunt de lo que jo voldria anar, m'entens? Que tota la vida hauria sigut una administrativa del tres al cuarto, jo. I ben contenta. Però ell no. Que demanés d'anar a aquelles fires de Frankfurt, que em formessin en aquell nou programa d'albarans, que digués a les reunions tot lo que veia que fèiem d'aquella manera... I així tot el dia, saps? Com un zum-zum de vespa. Amb aquella veu que apreta, però no molt. I aquells au-vinga-va-que-tu-en-sats, que els amaneix amb una abraçada i... em fa sentir la dona més capaç del món. La que més! I li estic tan agraïda... amb el temps m'he dat conte que amb ell puc ser més del q'em pensava. Ser jo igualment, però un jo diferent. També n'estava molt de tu, en Joan. Li tocarà el cor de debò, això que marxis, segur. Casi tant com en a mi... I, tot i així, sembla q'el veigui; estarà uns quants dies encertant què necessito... a cada moment...

I ves per on, avui q'ets morta sento q'és quan més m'escoltes. Que també jo puc teixir una part de la conversa. I parar, i reprendre el fil sense que me'l tallis per una raó o un'atra. Sense posar els teus peròs ni els teus tu-el-que-has-de-fer per damunt de lo meu, com en un castell de cartes. I apa, sempre a callar. Quan siguis gran ho entendràs, deies... Si ser gran és ser cantellut, no sé si vull arribar a ser-ho. Penso que aquesta frase no et feia honor. Mai ho arribaré a ser, més gran que tu, mare. En cap sentit...

Avui, tot i que tard, reconeixo q'ets enormement important per a mi. Sempre més del que el dia a dia m'ha deixat veure. Guaita si n'ets, d'important, q'abans de ser ben re, jo era la-filla-de. I que sempre n'he estat contenta, de ser la-filla-de. No em sabia pas cap greu. Allà agon 'néssis t'ho dirien que jo en parlava molt bé, de tu. Però només els hi he arribat a reconèixer als demás, mai en a tu. "Tu qui ets, maca?", em demanaven a la plaça. I sempre responia q'era filla teva, i no pas jo mateixa. Això va ser lo primer que vaig ser. La teva filla i aprenenta. La teva nena estimada. I se'm trenca el cor de veure que no t'he dit ben re fins ara. Cony d'orgull. Ara que et tinc aquí, tan quieta. Tan blanca.

Em dol veure que m'he guardat ben endins les bones paraules, igual que guardàvem els diners a casa; sempre per un millor moment. Com l'amor d'una filla, que avui surt de mi. Que no t'he dat prou les gràcies... Quan aprenia a cosir i el didal em ballava... El conte de dormir i l'última abraçada... L'olor a sofregit amb la taula parada... Que avui soc feliç gràcies a tu, mare.

(Li vessen els ulls. S'adona, ara, que la seva mare s'enduu amb si una part del seu reflex. Una part del que l'havia definit fins dia d'avui. Del que creia ser. De la seva identitat. Entén que ja no serà més "la filla de", però seguirà essent ella gràcies a la resta de reflexos de la gent que l'envolta. La feina que li queda, ara, no és oblidar la seva mare, sinó tot el contrari. I, potser, ficant-se davant d'un mirall seria fàcil recordar-la.)